

Caietele CNSAS

Revistă semestrială editată de
Consiliul Național
pentru
Studierea Arhivelor Securității

Anul XI, nr. 1 (21)/2018

CENTENAR

Editura CNSAS
București
2020

Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității

București, str. Matei Basarab, nr. 55-57, sector 3

www.cnsas.ro

Caietele CNSAS, anul XI, nr. 1 (21)/2018

ISSN: 1844-6590

Consiliu științific:

Dennis Deletant (University College London)

Łukasz Kamiński (University of Wrocław)

Gail Kligman (University of California, Los Angeles)

Dragoș Petrescu (University of Bucharest & CNSAS)

Vladimir Tismăneanu (University of Maryland, College Park)

Virgiliu-Leon Țărău (Babeș-Bolyai University & CNSAS)

Katherine Verdery (The City University of New York)

Pavel Žáček (Institute for the Study of Totalitarian Regimes,
Prague)

Colegiul de redacție:

Elis Pleșa

Liviu Bejenaru

Silviu B. Moldovan

Liviu Țăranu (editor)

Coperta: **Cătălin Mândrilă**

Machetare computerizată: **Liviu Țăranu**

**Responsabilitatea pentru conținutul materialelor aparține
autorilor.**

Editura Consiliului Național
pentru Studierea Arhivelor Securității
e-mail: editura@cnsas.ro

CUPRINS

I. Studii

- Ladislau CSENDES**, *„Să redăm cuvântului conținutul moral, forța națională și credibilitatea”. Pastorală (arhi)episcopului Áron Márton la semicentenarul României Mari.....7*
- Luminița BANU, Florian BANU**, *De la agonie, la extaz. Evenimentele din România anului 1918 în percepția contemporanilor.....29*
- Elis PLEȘA**, *Protopopul greco-catolic Iuliu Căpâlneanu, fost delegat la Marea Unire, în fața represiunii exercitate de regimul comunist.....59*
- Iryna MATIASH**, *The Initial Educational Institutions in the Field of Ukrainian Consular Service (1918-1923).....109*
- Oana IONEL DEMETRIADE, Mihai DEMETRIADE**, *De la raptul teritorial la exilul memoriei. Confiscarea de către Securitate a documentelor unioniștilor basarabeni Pantelimon Halippa și Ioan Pelivan121*
- Iuliu CRĂCANĂ**, *Judecătorul Mihail C. Ardeleanu și școala dongoroziană sau „disciplina” dreptului Penal.....217*
- Bandi ISTVÁN**, *Umbre ale „fericitului” regim Kádár. O investigație istorică fără ocolișuri despre recrutarea și folosirea informatorilor minori din cadrul Ordinului Benedictin în anii ‘60.....239*
- Mieszko JACKOWIAK, Georg HERBSTTRITT**, *Cursul deosebit al României anilor 1960 și 1970 din perspectiva KGB și Stasi. Perspective din „Arhiva Mitrohin” și din documentele spionajului din Ministerul Securității Statului (Stasi, MSS) din RDG.....251*
- Nicoleta IONESCU-GURĂ**, *Ultimul Congres al Partidului Comunist Român (20-24 noiembrie 1989) reflectat în notele Unității*

II. Recenzii. Note de lectură

- Florian Bichir, *Cruciada Diviziei de Cremene. Cu tricolorul în Caucaz. Viața și memoriile generalului Ioan Dumitrache, Cavaler al „Crucii de Fier”*, București, Editura Militară, 2018, 384 p. (**Florian Banu**).....369
- Alin L. Mărginean (editor), *Constantin Bellu și Supremul Consiliu în ancheta Securității (1951-1954)*, București, Editura Eikon, 2018, 277 p. (**Theodor Bărbulescu**).....373
- Vadim Guzun (editor), *Pantelimon Halippa și problema Basarabiei în dosarele Securității. Documente, 1965-1979*, studii: Mihai Tașcă, Gheorghe Negru, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2018, 880 p. (**Oana Ionel Demetriade**).....378
- Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, *Au ales libertatea*, ediție îngrijită de Dumitru Dobre și Veronica Nanu, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2015, 1139 p. (**Elis Pleșa**).....387
- Varga Attila, Adelina Chișu, *Promenada Viselor, Janovics Jenő - Geniul clujean al filmului*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2019, 66 p. (**Silviu Moldovan**).....391
- Andreea Mâniceanu, *Arlette Coposu, soția Seniorului*, prefață de Matei Gheboianu, postfață și interviuri de Tudor Călin Zarojanu, București, Corint Books, 2020, 176 p. (**Silviu Moldovan**).....397

III. Abrevieri.....407

IV. Lista autorilor.....410

SUMMARY

I. Research

- Ladislau CSENDES**, *“Let’s Give Back the Word its Moral Content, its National Force and Reliability” .Pastoral of Bishop Áron Márton at the Semicentennial of Greater Romania.....7*
- Luminița BANU, Florian BANU**, *From Agony, to Ecstasy. The Events in Romania of 1918 in the Perception of Contemporaries.....29*
- Elis PLEȘA**, *The Greek-Catholic Protopop Iuliu Căpâlneanu, former delegated to the Great Union, in the Face of the Repression exercised by the Communist Regime.....59*
- Iryna MATIASH**, *The Initial Educational Institutions in the Field of Ukrainian Consular Service.....109*
- Oana IONEL DEMETRIADE, Mihai DEMETRIADE**, *From territorial abduction to memory exile. Confiscation by the Securitate of the documents of the Bessarabian unionists Patelimon Halippa and Ioan Pelivan.....121*
- Iuliu CRĂCANĂ** *Judge Mihail C. Ardeleanu and the Dongorozian school, or the “discipline” of criminal law.....217*
- Bandi ISTVÁN**, *Shadows of the "Happy" Kádár Regime. A Historical Investigation without Detours about the Recruitment and Use of Minor Informants from the Benedictine Order in the ‘60s.....239*
- Mieszko JACKOWIAK, Georg HERBSTTRITT**, *The Special Course of Romania in the 1960s and 1970 from the Perspective of KGB and Stasi. Perspectives from the "Mitrohin Archive" and from the Spy Documents from the Ministry of State Security (STASI, MSS) from GDR.....251*
- Nicoleta IONESCU-GURĂ**, *The Last Congress of the Romanian Communist Party (November 20-24, 1989) Reflected in the Notes*

*of the Special Unit "R" from the State Security Department and in
the PCR Archive.....299*

II. Reviews. Reading Notes.....369

III. Abbreviations.....407

IV. List of authors.....410